

תוספת שבת

העלון השבוע
לרפואת הילד
שמריהו יוסף חיים
בן צביה לרפוא"ש
בתושח"י

זמני הדלק"נ פרשת נצבים וילך
ירושלים: 6:23 מוקדם: 6:13
בני ברק: 6:39 מוקדם: 6:29
מודיעין עילית: 6:32 מוקדם: 6:22
חיפה: 6:32 מוקדם: 6:22
טבריה: 6:28 מוקדם: 6:18

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

מרח"ג"א לופיאן זיע"א בדברים נפלאים במעלת ניצול יום שישי האחרון:

שמעתי על אדם גדול אחד, ראש ישיבה שהיה רגיל לומר שיעור בליל יום הכיפורים, וביאר טעמו מפני שביום"כ עוסקים כל היום בתפילות, וחסר לימוד התורה, ואי אפשר ליום בלא תורה, לכן היה אומר שיעור בליל יום"כ. והנה יום שישי זה הוא האחרון של שנת תש"ך, וידוע שבימי השבוע האחרון של השנה אמרו חז"ל שיכולים לתקן בהם את כל ימי השבוע שבכל השנה, לכן מוטל עלינו לתקן ביום שישי זה את כל ימי השבוע שבכל השנה כולה, ויום זה ערב שבת קודש צריך במיוחד תיקון גדול, כי בערב שבת לא אומרים שיעורים, והלימוד הוא חלש יותר בערב שבת מכל ימי השבוע.

חשיפה: נחשף המקור לדברי הלב אליהו שהשבוע האחרון של השנה, מתקן כל השנה:

וביערות דבש שהביאו המשנ"ב (סי' תר"ג סק"ב) מובא שגם עשי"ת מסוגל לתיקון כל השנה שעברה, שז' ימים שבין ראש השנה ליו"כ כנגד ז' ימי השבוע ושיעשו תשובה 'כל יום על אותו יום בשבוע מתחילת חייו'!! ואולי ג"כ מקורו מהנ"ל. וכבר הבאנו בעלון 418 של פר' ואתחנן את המשל הנפלא של הערוך לנר על ר"ה בשבת, בספרו מנחת עני פר' האזינו (עיי"ש).

הגמ' בחגיגה סוף דף ה: מספרת על רב אידי שהיה הולך 3 חודשים וחוזר 3 חודשים כדי להיות 'יום אחד' בישיבה!! (ורש"י מבאר שנסע אחרי פסח והוצרך לחזור לסוכות לשמח את אשתו) וצחקו עליו ע"ז... ור"י אמר להם, שמהפסוק ואותי יום יום ידרשון, לומדים 'לומר לך כל העוסק בתורה אפי' יום אחד בשנה (יש מוסיפים 'לשמה') מעלה עליו הכתוב 'כאילו עסק כל השנה כולה'!!!

נקווה שתישמר 'השבת האחרונה' כהלכתה, ונימנע מהנאמר בסליחות...

ובמגלה עמוקות הביא: (פר' אמור) שהפסוק בתהילים: ה' ש'מעה ב'קולי ת'הינה, ר"ת שבת, לרמז שבשבת ה' שומע יותר את התפילות, וכדברי הזוהר שתפילה 'בכל שבת' מתקבלת כעשרת ימי תשובה!! (תיקו"ז כא), והביא הגר"א בידרמן שליט"א שלפ"ז כל דברי הרמב"ם על עשרת ימי תשובה (ב' ו' תשובה), 'שהתשובה יפה ביותר ומיד היא מתקבלת', קיים בכל שבת!! וזה מגדיל מאד את השמחה והמעלה שהשנה ר"ה חל בשבת!!

כתב החיד"א ביאור בסליחות: 'לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים', שהכוונה: לך ה' הצדקה שאמרת שיגאלו בשמירת שני שבתות, ולנו בושת הפנים שאפי' 'דבר קטן' כזה איננו עושים ונשארים בגלות, ומביא החיד"א שיש להצטער ע"ז מאד! מאחר והרפואה בידינו!! והוסיף החיד"א שאנו מאד מתביישים מזה, ולכן אותיות 'בשת' ו'שבת' אותם אותיות, שבמקום 'שבת' נהיה לנו 'בושת' הפנים. (החיד"א במראית עין שבת קיח)

במעלת לימוד התורה בימי שישי ושבת.

מחמת עונג שבת... לכן טוב להתחיל להתפלל מתוך שמחה של מצוה!! רואים שבשבת למדו יותר מכל השבוע! וכע"ז כתב המהרש"א שעל אותו היום שישי לפני שנפטר, ה' אמר לו 'טוב לי יום בחצריך' מאלף עולות של שלמה (מהרש"א, מכות י. ד"ה מ"ד עומדות) ועיין בספר 'לב אליהו' עמ' שעא, שזירז מאד לנצל את יום שישי האחרון בשנה ושהוא בבחינת 'מת מצוה'...

חידש הרבינו בחיי (שמות כ' ח') דוד שאמר בתהילים 'מה אהבתי תורתך, כל היום' היא שיחת, התכוון ליום השבת!! היום המיוחד שהיה מתענג בו בתורה כל היום, ולכן לא אמר 'בכל יום היא שיחתי', אלא אמר 'כל היום', ובלקט יושר הביא (עמ' 114 לתלמיד התרומת הדשן) שלכן מתחילים סליחות ביום א', כי העם שמחים מחמת 'מצוות התורה שלומדים בשבת', וגם

שיחת המשגיח דישיבות מיר ברכפלד וליקווד הגה"צ רבי ראובן הכסטר שליט"א - לרגל ר"ה שחל בשבת ולאחר שהביא את המשל הנפלא מהערוך לנר - "מלכותא דרקיעא" כעין "מלכותא דארעא" - ובפרט השנה שראש השנה חל בשבת - לרפואת הדסה בת שושנה

ארוכים, כיוון שיש להם אשכנזי, אומר רבי ירוחם, אותו הדבר גם במלכותא דרקיעא. כשאין לאדם מזומנים, כשאין לו מספיק מליצי יושר, אדם יכול לקבל באשראי. אדם שעושה קבלה טובה, הקב"ה נותן לו באשראי, יכול להיות שיש לאדם אשכנזי שמחזיק 360 תשלומים, יכול להיות שכל שנה מחדש אדם מקבל אשכנזי חדש לעשרות שנים. ואם אדם אמין, הוא יכול להחזיק אשכנזי שנים רבות. אם אדם משלם את המשכנתא שלו, אפילו שזה תשלום קטן, זה אחד חלקי 360, אבל אם הוא משלם, מחזיקים

רואים בחז"ל שיש מצוות שהתורה נתנה להם משקל מיוחד. אחד המצוות זה מצוות שבת. "אמר רבי אלעזר בר אבינא, מצינו בתורה ובנביאים ובכתובים ששקולה שבת כנגד כל המצוות... וכתוב בחז"ל "מלכותא דרקיעא כעין מלכותא דארעא". אומר רבי ירוחם ממיר, במלכותא דארעא אנחנו יודעים שעולם המסחר בנוי על אשכנזי - קרדיט. אדם יכול לקבל באשראי סכומים גדולים מאוד, ובמה זה תלוי? באמון שיש לו, אדם שהוא אמין, יכול לקחת מיליונים בתשלומים

את העסק. ואם חס ושלום הוא מפסיק לשלם, שוברים את כל העסק,

אומר רבי ירוחם אותו הדבר מלכותא דרקייעא, אם השם יתברך רואה שהאדם הוא אמין, אדם יכול לקבל קבלה קטנה הקב"ה מחשיב לו את מה שהוא יעשה בהמשך, אם כתוב פה במשל של הערוך לנר ששבת יכולה להביא לנו כתיבה וחתומה טובה יותר מבשנים שיש תקיעת שופר, אז הכל תלוי ועומד בשמירת השבת ובכבוד השבת. אם אדם נרתם, מקבל על עצמו משהו בכבוד השבת, בשמירת השבת, במעלת השבת, אין לשער ואין לתאר כמה שאדם יכול לזכות. ודווקא עכשיו, כמה שבתות לפני ראש השנה, זה הזמן שאנחנו יכולים וצריכים לחפש את הפרקליטים שיכולים לעמוד לימינו. "כי יעמוד לימין אביון

עוד במעלת ר"ה שחל בשבת, חידוש הרידב"ז: ר"ה שחל בשבת אין תוקעין שלא ימעיט בכבוד השבת שיחשבו שיש מקטרגים בשבת, וכביכול אנו צריכין להתגבר עליהם.. ובטעם למה במקדש תקעו בשבת.

שהוא יום רחמים ותוקעים רק לקיום המצוה דאורי' (שהרי אין מקטרגים בשבת) הם מותרים לתקוע בשבת!! וביותר הביא דברי הזוהר (בפר' תרומה) שבשבת וכן במקדש תמיד אין כח לשטן לקטרג וכל השופר היה רק לקיום המצוה וההמלכה,

ועוד ביאר שא"צ לתקוע בשבת, שבכוחה לפעול ע"י הדיבור, ע"י התשובה והזכרת המלכויות, שהרי בשבת נאסר דיבור אסור ולכן עם הארץ מתיירא לשקר בשבת, וממילא צריך מאוד לכוון בתפילה, שע"ז נחשב שתקענו בשופר, והטעם שבמקדש תוקעין בשבת, כי במקדש צריך 'קדושת המעשה' וצריך דוקא מעשה, ולא מועיל מחשבה... ולכן עבודה ושבות נדחו במקדש, והוסיף לבאר בלהורות נתן שבשבת אי"צ שופר שכל מטרתו לעורר הישנים מהבלי הזמן (רמב"ם תשובה ג' ד'), ועל שבת נאמר 'ושמרו' בנ"י את השבת, ושומר אינו רשאי לישון... וממילא אין צורך בשופר שיעירנו, שהשבת עצמה היא המעוררת. (עיי' בהרחבה ב'להורות נתן' עמ' קלד -קמב)

עוד במעלת ר"ה שחל בשבת,

מרויחים יותר שכביכול ה' והשבת תוקעים בשבילינו, ורבנן שאסרו השופר פועלים לטובתינו.

ועוד ביאר בלהורות נתן שלרמב"ם מטרת השופר לעוררנו לתשובה, ולכן התקיעה נקראת חכמה ואינה מלאכה, שהחכמה מביאה לידי תשובה, ולכן נדחה שופר בשבת, שרק בשבת נאמר מלאכת מחשבת אסרה תורה, ולכן יש מצוה לשבות גם ממחשבה מעסקיו (שו"ע סי' ש"ו ח', וביאור הגר"א), וביאר עפ"י הטור בסי' קט"ו שתקנו בשמונה עשרה תשובה אחרי בינה, שהבינה מביאה לתשובה, וממילא גם שבת שהיא בבחינת דעת גם מביאה לידי תשובה, וע"ז תירץ דברי הט"ז בסי' רמ"ב, שרק ע"י שבת ניתן להגיע לבינה ולתשובה שלימה, (ולכן 'ושבת' עד ה' אלוקיך זה אותיות שבת), ולכן בשבת אי"צ את השופר בשביל להגיע לתשובה, וביאר שהטעם שבמקדש תוקעין בשבת, כי במקדש צריך 'קדושת המעשה' וצריך דוקא מעשה, ולא מועיל מחשבה, ולכן עבודה ושבות נדחו במקדש, (ועיי' עוד במאירי בחיבור התשו')

דברי המאירי: 'ועם היות השופר אהובינו השבת יותר חביבנו' (שם), וברוקח כתב (סי' רא) שבשבת אין תוקעים בשופר כי השבת היא אות וישראל נשמרים בו, וכן כתב החתם סופר שבשבת אין דין וא"צ להתמיקו ע"י השופר,

ושאל ב'להורות נתן' א"כ למה במקדש תקעו בשבת, ועוד הרי מדאורי' חייבים לתקוע גם בשבת ורק רבנן גזרו, והביא בשם הרידב"ז (בספרו מצודת דוד על ספר המצוות מצוה קי"ב) וז"ל, ואין תוקעין בשבת שלא יטעו לומר שיש דין ומקטרגים בשבת, ואנו באים לערוב אותם, ואין הדבר כן כי בשבת הכל שלום, ואין שטן ואין פגע רע, ולפיכך אין חותמין בשבת שומר עמו ישראל, ובמקום שיש ב"ד זריזין הן ולא יטעו, ואין לדחות המצוה, עכ"ל,

רואים שחז"ל ויתרו על מצוה דאורי' כדי שלא יהיה פחד ומיעוט בכבוד השבת... שהרי בכל שנה יש גם מטרה בשופר לבלבל את המקטרגים... ורק במקדש ובב"ד שיודעים שבשבת

מובא בשם הקדושת לוי לבאר שבר"ה שחל בשבת, ה' חייב לכותבינו לחיים טובים, שהרי ה' שומר שבת, ואינו יכול לכתוב בשבת, ורק לצורך פיקוח נפש (כגון לכותבינו לחיים) נדחה שבת... ולכא' בכל ר"ה יש איסור כותב, ומה מיוחד בר"ה שחל בשבת, וביאר בלהורות נתן שכיון שזה מצוות היום שבו נידונין על כל השנה, מותר לו לכתוב ורק כשחל ר"ה בשבת, שמצד שבת אין חובת היום לכתוב, כביכול השבת מחייבת שנכתב לטובה.

וכן ביאר בלהורות נתן שעל שנה שר"ה חל בשבת נאמר דברי הגמ' (טז): כל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה, שבגלל שלא תקעו בתחילתה ישראל מרגישים יותר רשים, ומפחדים שאין שופר, וכן שאין נוטלין לולב ביו"ט ראשון של סוכות שגם חל בשבת באותה שנה, וזה גם עוצר מקטרגים, (סוכה לז): וישראל נמנעים מסגולות אלו למען דקדוק בשבת... ולכן זוכים לעשירות בסופה, בגלל שמסרו נפשן על השבת בתחילתה, ע"ש שהביא משל נפלא מהמגיד מדובנה שהנמשל שבשנה זו אנו